

2022-2030 M. UTENOS REGIONO PLĖTROS PLANO

PAŽANGOS PRIEMONĖS Nr. LT029-02-01-01 „PRAEITYJE UŽTERŠTŲ IR PAŽEISTŲ TERITORIJŲ TVARKYMAS“ PAGRINDIMO APRAŠAS

2025-06-18 Nr. T-44

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Regiono plėtros uždavinys (-iai)	LT029-02-01 „Pagerinti oro ir aplinkos kokybę, sumažinti vandens ir dirvožemio taršą“
---	---

II SKYRIUS SITUACIJOS ANALIZĖ IR SIEKIAMAS POKYTIS

Igyvendinant regioninę pažangos priemonę Nr. LT029-02-01-01 „Praeityje užterštų ir pažeistų teritorijų tvarkymas“ (toliau – Priemonė) bus siekiama spręsti 2022–2030 m. Utenos regiono plėtros plano (toliau – Planas) 3 problemą „Nepakankama aplinkos kokybė“ ir jos **priežastį**: Nepatraukli dėl praeityje užterštų/ pažeistų teritorijų aplinka (didžiausią skaičių kurortinių teritorijų turinčiame regione yra vienas iš didžiausių potencialių taršos židinių tankumas (vnt./km²) 300 gyv./km² ir didesnio tankumo bei aplinkinėje teritorijoje (iki 2 km.).

Problemos priežastis – dėl anksčiau vykdytos ir nutrauktos pramoninės, žemės ūkio veiklos atsiradę užterštos/ pažeistos teritorijos (taip vadinama „istorinė tarša“), ypač esančios šalia tankiau apgyvendintų vietovių, kur jų koncentracija paprastai yra didesnė, jų neigiamas poveikis lemia mažesnę aplinkos patrauklumą, tokios teritorijos kelia pavojų tiek ekosistemos, tiek gyventojams, taip pat sudaromos kliūtys turistinio, investicinio regiono potencialo plėtrai.

Priemonės tikslas – pagerinti aplinkos kokybę, mažinant pavojų aplinkai, žmonių sveikatai bei gerinant kraštovaizdžio būklę, įgyvendinant priemones, skirtas praeityje užterštų teritorijų sutvarkymui ir kasybos darbais pažeistų žemės plotų mažinimui bei sudarant sąlygas tokias teritorijas pritaikyti visuomenės poreikiams.

Tikslinės grupės, kurioms skirta Priemonė

Pagrindinė tikslinė grupė – gyventojai, gyvenantys šalia pažeistų ir užterštų teritorijų, ir kurių poreikiai susiję su sumažinta aplinkos tarša, švaresne ir sveikesne gyvenamąja aplinka, estetišku kraštovaizdžiu ir galimybe naudotis įveiklintomis teritorijomis. Kadangi sutvarkytos teritorijos vėliau bus pritaikomos visuomenės reikmėms – rekreacijai, sportui, socialinei, ekonominei ir kitai veiklai, ir bus pagerinta ne tik gyvenamoji aplinka, bet ir kraštovaizdžio būklė, gamtiniai, turistiniai ištekliai, investicinė aplinka, naudą papildomai patirs ir atvykstantys asmenys, ir tiek esami, tiek besikuriantys verslai.

Situacija ir sprendžiamos esamos problemos priežastys

Utenos regione Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos valdomos informacinės sistemos duomenimis (2023 m.) potencialių taršos židinių regione yra 1299. Lietuvoje tokių židinių registruota virš 12 tūkst., regiono dalis sudaro apie 10,4 proc. visų šalies

taršos židinių. Daugiau kaip pusė regione nustatytų taršos židinių – 682 – yra objektai, kuriuose ūkinė veikla nutraukta, jie yra apleisti, nenaudojami ir neprižiūrimi.

Pagal veiklos tipus didžiausią potencialių taršos židinių regione dalį (apie 41 proc. sudaro teršiančių medžiagų kaupimo ir regeneravimo objektai (pesticidų sandėliai, sąvartynai, valymo įrenginiai, kt.), apie trečdalį (apie 33 proc.) – pramonės, energetikos, transporto ir paslaugų objektai (naftos, asfaltbetonio bazės, degalinės, katilinės, kt.) ir apie ketvirtadalį (apie 26 proc.) – gyvulininkystės objektai. Potencialių taršos židinių pasiskirstymas pagal veiklos tipus maždaug atitinka ir bendrus šalies rodiklius, kurie atitinkamai yra 40, 36 ir 23 procentai.

Šie objektai savivaldybėse išsidėstę daugmaž tolygiai (nuo 230 iki 295), mažiau jų yra tik Visagino savivaldybėje (25). Pagal pavojingumą aplinkai ypatingo didelio pavojaus potencialių taršos židinių daugiausia yra Ignalinos (37), Utenos (36) ir Anykščių (30) savivaldybėse. Daugiausia šiai didelio pavojaus židinių kategorijai priklauso veikiančios degalinės, sugriauti sandėliai, naftos bazės. Šių objektų tvarkymą įtakoja tai kad didelė dalis objektų yra privačiuose sklypuose (privati nuosavybė arba kai kuriais atvejais privatizacijos klausimai nebaigti spręsti, nuosavybė neaiški), teritorijos neatitinka išankstinės sąlygos dėl būtino minimalaus gyventojų tankio, dėl jų lokacijos yra apribotos paskesnės jų pritaikymo galimybės.

Geologijos tarnybos duomenimis, regione rekultivuoti 38 potencialūs taršos židiniai, t. y. sutvarkyta tik apie 5,6 proc. nenaudojamų potencialių taršos židinių regione. Būtent nenaudojami, apleisti objektai kelia didžiausią pavojų aplinkai. Šios problemos mastas iš dalies yra siejamas su atitinkamose teritorijose sovietmečiu vykdyta intensyvia pramonine ir žemės ūkio veikla. Tai lemia, kad daugeliu atvejų neįmanoma nustatyti teršėjų, žalą aplinkai padariusių asmenų, todėl tokių objektų tvarkymas tampa savivaldybių atsakomybe, kadangi vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymu aplinkos atkūrimo priemonių išlaidas tokiais atvejais atlygina valstybės ar savivaldybių institucijos. Problemos sprendimą apsunkina ir tai, kad daug potencialių taršos židinių nuosavybės teise priklauso privatiems fiziniams ir juridiniams asmenims, arba nuosavybės klausimai dar nebaigti tvarkyti.

Taršos židinių ir jų pažeistų teritorijų poveikis ypatingai reikšmingas urbanizuotose teritorijose, kadangi jų daroma žala tiek dėl gyventojų tankio, tiek dėl didesnės židinių koncentracijos, ten yra didžiausia. Potencialių taršos židinių tankumas Utenos regione (vnt. / km²) 300 gyv. / km² ir didesnio tankumo ir aplinkinėje teritorijoje (iki 2 km) siekia 0,75 vnt./km² (2021 m. Vidaus reikalų ministerijos atlikto tyrimo duomenimis). Prastesnis rodiklis – tik Vilniaus apskrityje (0,81), nedaug atsilieka Tauragės ir Panevėžio apskritys (rodiklis atitinkamai – 0,74 ir 0,71); tuo tarpu Lietuvos vidurkis yra 0,64. Absoliučiais skaičiais taršos židinių skaičius regiono teritorijose, kurių tankumas bent 300 gyv./km² ir aplink (iki 2 km.) yra 372 ir sudaro apie 7 proc. nuo visų Lietuvoje nustatytų potencialių taršos židinių (5698). Lyginant su kitais regionais šis rodiklis yra vidutinis (5-tas, didžiausias – Vilniaus regione, kur tokių židinių yra net 1360), tačiau nedidelio gyventojų tankumo regionui, siekiančiam vystyti kurortines teritorijas, kuo efektyviau įveikinti su gamtos bei turistiniais ištekliais susijusias paslaugas, ši situacija išlieka problematiška. Netvarkant tokių teritorijų, vyksta pavojingų teršiančiųjų medžiagų sklaida į orą, dirvožemį, gruntą ir vandenį, o tai sukelia neigiamas pasekmes ne tik aplinkai, ekosistemai, bet ir žmonėms, jų sveikatai, gyvenimo kokybei.

Siekiant savivaldybės skatinti tvarkyti cheminėmis medžiagomis užterštas teritorijas bei įgyvendinant Užterštų teritorijų tvarkymo 2013–2020 m. planą¹ Lietuvos geologijos tarnyba kartu su savivaldybėmis sudarė cheminėmis medžiagomis užterštų urbanizuotų teritorijų, esančių

¹ Patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-790

valstybinėje žemėje, prioritetinį tvarkymo sąrašą, į kurį įtrauktos 8 Utenos regiono teritorijos. Iš sąrašo esančių teritorijų jau sutvarkytos 4 (3 Anykščių savivaldybėje, 1 Ignalinos savivaldybėje). Po 2 tokias teritorijas, kurių tvarkymas būtų aktualus dėl didelės taršos grėsmės, yra Utenos ir Zarasų savivaldybėse, tačiau jos neatitinka priemonei taikomos išankstinės sąlygos dėl gyventojų tankumo gardelėje.

Regione yra ir pažeistų žemės plotų, atsiradusių dėl vykdomų ar praeityje vykdytų kasybos darbų išgaunant naudingus žemės gelmių išteklius. Kasybos darbais pažeistų pirmiausia tvarkytinų teritorijų, remiantis Lietuvos geologijos tarnybos inventorizacijos duomenimis (2020 m.), regione yra 35 ir tai sudaro 7,9 proc. šalies valstybinėje žemėje esančių pažeistų žemės plotų (Lietuvoje viso identifiukuota 442 tokių teritorijų). Daugiausia pažeistų žemės plotų – 15 – yra identifiukuota Anykščių rajono savivaldybėje. 7 yra Molėtų r. savivaldybėje, 5 – Ignalinos, po 4 – Utenos ir Zarasų r. savivaldybėse. Bendras regiono tvarkytinų pažeistų žemių plotas – 123,46 ha. Tokios pažeistos teritorijos doko kraštovaizdį, naudojamos netinkamiems tikslams (pvz. nelegaliems sąvartynams), kelia grėsmę žmonėms, nėra galimybės jų pritaikyti visuomenės poreikiams.

Dalis praeityje užterštų/ pažeistų teritorijų buvo sutvarkyta ES investicijų pagalba. 2014–2020 m. ES paramos laikotarpiu vykdyti projektai pagal ES fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-019 priemonę „Kraštovaizdžio apsauga“, kurių metu panaikinta dalis užterštų teritorijų ar kenksmingų bešeimininkų pastatų (projektų metu Utenos regione sutvarkyti 226 bešeimininkiai pastatai ar statiniai, daugiau nei 98 ha plote įgyvendintos kraštovaizdžio formavimo priemonės). 2007–2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programos 1 prioriteto „Vietinė ir urbanistinė plėtra, kultūros paveldo ir gamtos išsaugojimas bei pritaikymas turizmo plėtrai“ VP3-1.4-AM-06-R priemonės „Praeityje užterštų teritorijų tvarkymas“ Utenos regiono projektams buvo skirta 384 576,61 Eur ES lėšų, kuriomis buvo likviduojami apleisti pavojingi pastatai bei pesticidų sandėliai.

Nors šios investicijos situaciją regione pagerino, tačiau sutvarkyta dar nedidelė dalis potencialių taršos židinių. Gamtiniam regionui, kuriame aplinkos kokybė yra vienas iš svarbiausių veiksnių tiek pritraukiant turistus, tiek verslą, tiek gyventojus, atliktų veiksmų nepakanka ir problemos mastas vis dar išlieka pakankamai didelis.

Problemos „Nepakankama aplinkos kokybė“ priežastims šalinti siekiant efektyviausio Priemonės įgyvendinimo poveikio, tikslinga investuoti į pažeistas ir užterštas teritorijas, kurios daro didžiausią neigiamą poveikį aplinkai ir gyventojams, yra urbanizuotose teritorijose bei turi didžiausią potencialą būti pritaikytos visuomenės poreikiams.

Siekiant pagerinti aplinkos kokybę, numatomos investicijos į užterštų/ pažeistų teritorijų sutvarkymą, prisidedant prie aplinkos taršos regione sumažinimo, bei numatant tų teritorijų pritaikymą žaliesiems plotams, kitai ūkinei, socialinei, kultūrinei, sporto ar bendruomeninei veiklai, ir taip prisidedant prie gyvenimo kokybės, investicinio ir turistinio patrauklumo pagerinimo regione. Yra planuojami du teritorijų tvarkymo projektai Anykščių ir Ignalinos r. savivaldybėse.

Atsižvelgdamos į problemos mastą, Utenos regiono savivaldybės nagrinėjo aktualias tvarkytinas teritorijas. Buvo įvertintos priemonei nustatytos išankstinės sąlygos (projektai įgyvendinami urbanizuotose teritorijose, kurių gyventojų tankis didesnis kaip 300 gyventojų/km² ir aplinkinėje teritorijoje (iki 2 km); rekultivuota žemė bus naudojama želdynų ir želdinių įrengimui, socialiniams būstams, ūkinei, kultūrinei, sporto ar bendruomeninei veiklai), kiti reikalavimai, nustatyti Aplinkos ministerijos regioninės pažangos priemonės Nr. 02-001-06-08-03

(RE) „Sutvarkyti praeityje užterštas ir pažeistas teritorijas“ finansavimo gairėse², taip pat teisiniai apribojimai (žemės sklypų nuosavybė, veikla vykdoma/nutraukta ir kt.), savivaldybių prioritetinės investavimo sritys, finansinės galimybės ir parengtumai investuoti.

Visų pirma įvertintos į Užterštų teritorijų tvarkymo 2013–2020 m. planą įtrauktos teritorijos. Dalis jų (keturios) jau sutvarkyta, kitų neplanuojama tvarkyti šios priemonės apimtyje, kadangi dėl teritorijų lokacijos netenkinamos priemonei nustatytos išankstinės sąlygos (gyventojų tankis gardelėje).

Atsižvelgiant į teritorijų tvarkymo poreikį, jų išsidėstymą, vertintos ir teritorijos nesančios šiame sąrašė. Anykščių r. savivaldybė, kuri jau yra sutvarkiusi visas į Užterštų teritorijų tvarkymo 2013–2020 m. planą įtrauktas teritorijas, nagrinėjo galvijų fermos ir filtracijos laukų Svėdasų miestelyje, technikos kiemo Aknystų kaime, dviejų naftos bazės ir katilinės Anykščių mieste tvarkymo ir pritaikymo visuomenės reikmės galimybes. Tačiau šios teritorijos buvo atmestos arba dėl atitikties gardelės reikalavimui nebuvimo arba dėl teisinių apribojimų – žemės sklypo nuosavybės klausimų. Zarasų rajono savivaldybei aktualus naftos produktais užteršta teritorijos Zarasų mieste sutvarkymas, tačiau paaiškėjo, kad sklypas parduotas ir veiklos jame negalimos. Ignalinos rajono savivaldybė nagrinėjo Kaniukų k., Dūkšto sen. esančio buvusio trąšų sandėlio tvarkymo poreikį, tačiau įvertinus pavojaus lygį aplinkai, pasirinkta kita teritorija.

Kadangi dauguma Valstybinių pažeistų žemių sąrašė esančių dar nesutvarkytų teritorijų yra retai apgyvendintose Utenos regiono vietovėse, dalis išnuomota fiziniams asmenims, savivaldybės atitinkamai vertino ir kitas pažeistas žemes, kurios nėra įtrauktos į šį sąrašą. Utenos rajono savivaldybė nustatė poreikį buvusio karjero Plaušų k., Vyžuonų sen. rekultivavimui ir teritorijos įveiklinimui ją pritaikant turizmui ir rekreacijai, tačiau, nors karjeras yra šalia Vyžuonų miestelio, turinčio beveik 500 gyventojų, netenkinama išankstinė sąlyga dėl gyventojų tankio gardelėje. Būtent dėl šios išankstinės sąlygos bei žemės nuosavybės klausimų ir daugiau aktualių teritorijų regione negalimos tvarkyti priemonės lėšomis.

Anykščių rajono savivaldybė, papildomai įvertinusi rajono urbanizuotose vietovėse esančias kitas praeityje pažeistas teritorijas, kurios nėra įtrauktos į Lietuvos geologijos tarnybos oficialiai teikiamą pažeistų teritorijų sąrašą, nustatė, kad aktualu yra tvarkyti Anykščių mieste esančią praeityje atviru kasybos būdu išgaunant naudingus žemės gelmių išteklius kasybos darbais pažeistą teritoriją – monomineralinio kvarcinio smėlio telkinį, esantį adresu Troškūnų g. 6, Anykščiai. Tai didelė teritorija, šalia tankiai apgyvendintų vietovių, dėl technogeninės veiklos (naudingųjų iškasenų gavybos) praradusi derlingąjį dirvožemio sluoksnį, ir neužstatyta statiniais ar įrenginiais, todėl buvo pasirinkta ją rekultivuoti. Ši teritorija – tai ankstesniais sovietiniais laikais pažeista teritorija, eksploatuota nuo 1972 m. ir baigta eksploatuoti iki Lietuvos nepriklausomybės atgavimo. Visą nepriklausomybės laiką sklypas buvo laisvo valstybinio fondo žemė, kurioje dabar užaugo savaiminiai krūmai, kiti želdynai, susiformavo savaiminiai takai, praėjimai, pravažiavimai. 30 metų teritorijoje nevyksta jokia veikla. Įgyvendinus projektą būtų sutvarkyta apie 14,34 ha teritorijos, tokiu būdu padidinant kraštovaizdžio vizualinį, estetinį bei panaudojimo galimybių potencialą, pritaikant teritoriją rekreacijos tikslams.

Ignalinos rajono savivaldybėje nustatytas poreikis tvarkyti praeityje cheminėmis medžiagomis užterštą teritoriją, esančią Didžiasalio k., Didžiasalio sen. Gyvenvietės teritorijoje, nesuformuotoje valstybinėje žemėje yra 4 rezervuarai, kurie buvo naudojami gamykloje panaudoto vandens filtravimui iki išleidimo į šalimais esantį Agarinio ežerą. 1974–1998 m. gyvavusios įmonės „Ignalinos statybinių medžiagų kombinatas“ metu naudojamas vanduo statybinių medžiagų gamybai buvo filtruojamas per tam skirtus rezervuarus, išdėstytus žemėjimo tvarka, o iš žemiausiai

² Patvirtintos LR aplinkos ministro 2023 m. kovo 13 d. įsakymu Nr. D1-74 „Dėl regioninės pažangos priemonės Nr. 02-001-06-08-03 (RE) „Sutvarkyti praeityje užterštas ir pažeistas teritorijas“ finansavimo gairių patvirtinimo“.

esančio paskutinio rezervuaro vanduo tekėdavo tam sukurta tranšėja į šalia esantį ežerą. Šiuo metu rezervuarai yra neprižiūrimi, užterštos nuosėdos iš rezervuarų nevalytos nuo gamyklos uždarymo. Teritorijoje vyksta ekogeologiniai tyrimai. Vieno rezervuaro vandens talpa yra apie 500 m³, iš viso rezervuaruose yra apie 2000 m³ užteršto vandens, o aplink rezervuarus užteršto grunto kiekis apie 2000 m³, betono apie 305 m³. Rezervuarai užteršti naftos produktais, dėl nesandarių rezervuarų užterštas vanduo sunkiasi į gruntą, keldami pavojų aplinkai ir žmonių sveikatai. Išvalius ir sutvarkius teritoriją, ji būtų apželdinta želdynais, pritaikyta gyventojų reikmėms.

Priemone siekiamas kiekybinis ir kokybinis pokytis:

Igyvendinant priemonės veiklą bus prisidedama prie Regionų plėtros programoje³ nustatyto poveikio rodiklio – „Potencialių taršos židinių tankumas 300 gyv. / km² ir didesnio tankumo ir aplinkinėje teritorijoje (iki 2 km) | vnt./km²“, kadangi pasiekus priemonės rezultatus bus sumažintas tokių taršos židinių urbanizuotose teritorijose skaičius bei plotas.

Priemone bus siekiama ne tik kiekybinio, bet ir kokybinio pokyčio, kadangi sutvarkius praeityje pažeistas/ užterštas teritorijas pagerės gyvenamosios aplinkos kokybė, bus stiprinamas turistinis, investicinis teritorijų potencialas.

III SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

Priemonės veiklą įgyvendinamo teritorija apima Anykščių ir Ignalinos rajonų savivaldybių teritorijas.

IV SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS VEIKLOS, PROJEKTŲ VYKDYTOJAI IR PARTNERIAI

Siekiant spręsti Plane nustatytos problemos „Nepakankama aplinkos kokybė“ gilumines priežastis, priemone bus įgyvendinama veikla: Praeityje kasybos darbais pažeistų teritorijų ir cheminėmis medžiagomis užterštų teritorijų tvarkymas.

Veikla siejasi su problemos giluminėmis priežastimis: Nepatraukli dėl praeityje užterštų teritorijų aplinka. Veikla sudarys tinkamas sąlygas spręsti šią priežastį, mažinant jos mastą, t. y bus investuojama į pažeistų ir užterštų teritorijų urbanizuotose ar šalia jų esančiose (iki 2 km atstumu) teritorijose, tvarkymą, mažinant jų neigiamą poveikį aplinkai bei žmonėms, ir sudarant sąlygas pritaikyti šias teritorijas visuomenės poreikiams.

Galimi pareiškėjai ir (ar) partneriai:

– savivaldybių administracijos ir viešieji juridiniai asmenys, kurie pagal panaudos arba nuomos sutartis arba patikėjimo teise valdo valstybės ar savivaldybės žemę, kurioje yra užteršta teritorija.

Viešieji juridiniai asmenys tinkami pareiškėjai ir (ar) partneriai, kadangi Gairių 4 punktas nustato, kad gali būti teikiama valstybės pagalba užterštoms teritorijoms tvarkyti, jei užteršta teritorija, esanti valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančioje žemėje, išnuomota kitam juridiniam asmeniui.

V SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS PROJEKTŲ ATRANKA

³ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713

Pasirinktas planavimo būdas, kuris pagal Strateginio valdymo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Strateginio valdymo metodikos patvirtinimo“, 135.2 papunktį taikomas projektams, kuriais įgyvendinamos Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytos funkcijos ir veiklos, kurie priskirtini valstybės ar savivaldybių institucijoms ar įstaigoms ar jų kontroliuojamiems juridiniams asmenims ir kuriais tiesiogiai prisidedama prie regioninės pažangos priemonės Nr. 02-001-06-08-03 (RE) „Sutvarkyti praeityje užterštas ir pažeistas teritorijas“ įgyvendinimo ir joje numatytų rezultatų pasiekimo.

Projektų atrankos kriterijai nenustatyti.

VI SKYRIUS

PAŽANGOS PRIEMONĖS PRISIDĖJIMAS PRIE HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ ĮGYVENDINIMO

Lentelė Nr. 1

Eil. Nr.	Horizontalieji principai	Informacija apie pažangos priemonės prisidėjimą prie HP
1.	Darnaus vystymosi	Pagal priemonę rengiamuose ir įgyvendinamuose projektuose negalės būti numatyta veiksmų, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo įgyvendinimui. Įgyvendinant projektus bus prisidedama prie darnaus vystymosi, įskaitant reikšmingos žalos nedarymo principą. Pažangos priemonės veiklos apima ir yra nukreiptos į praeityje kasybos darbais pažeistų (karjerų ir durpynų) bei cheminėmis medžiagomis užterštų teritorijų tvarkymą, kurias sutvarkius galima pritaikyti visuomenės reikmėms – rekreacijai, sportui ir socialiniam gyvenimui, tvarkymą. Sutvarkius pažeistas ir išvalius užterštas teritorijas bus grąžinti anksčiau dėl antropogeninės veiklos pažeisti gamtos turtai – dirvožemis. Jei planuojamai ūkinei veiklai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu, bus privaloma atlikti poveikio aplinkai vertinimą, planuojamos ūkinės veiklos organizatorius užtikrins, kad būtų įgyvendintos sprendime nustatytos sąlygos ir priemonės reikšmingam neigiamam poveikiui aplinkai sumažinti ir (ar) jį kompensuoti pasirengimo vykdyti ūkinę veiklą ir (ar) ūkinės veiklos vykdymo ir (ar) ūkinės veiklos užbaigimo etapuose.
2.	Inovatyvumo (kūrybingumo)	Įgyvendinant pažangos priemonę nebus tiesiogiai prisidedama prie inovatyvumo (kūrybingumo) horizontaliojo principo įgyvendinimo.
3.	Lygių galimybių visiems	Įgyvendinant pažangos priemonę bus prisidedama prie lygių galimybių visiems įgyvendinimo: visiems asmenims, nepaisant jų lyties, tautybės, rasinės ar etninės kilmės, pilietybės, kalbos, religijos, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, negalios, sveikatos būklės, socialinės padėties, amžiaus, seksualinės orientacijos ar kitų bruožų, bus užtikrinamos vienodos teisės ir galimybės naudotis sutvarkytais ir rekreacijai pritaikytomis teritorijomis, įskaitant prieinamumo visiems reikalavimo užtikrinimo principą.

VII SKYRIUS IŠANKSTINĖS SĄLYGOS

Pažangos priemonės įgyvendinimu bus prisidedama prie 2022–2030 metų Regionų plėtros programoje⁴ nurodytos regioninės pažangos priemonės 02-001-06-08-03 (RE) „Sutvarkyti praeityje užterštas ir pažeistas teritorijas“ poveikio rodiklio pasiekimo „Potencialių taršos židinių tankumas 300 gyv. / km² ir didesnio tankumo ir aplinkinėje teritorijoje (iki 2 km) | vnt./km²“, kuriai priskirtos šios išankstinės sąlygos:

- projektai įgyvendinami urbanizuotose teritorijose, kurių gyventojų tankis didesnis kaip 300 gyventojų/ km² ir aplinkinėje teritorijoje (iki 2 km) – pateikiama informacija apie gyventojų skaičių 1 km² gardelėje ir ne toliau kaip 2 km nuo tokios gardelės ribų, į kurią pagal koordinates patenka užterštos arba pažeistos teritorijos ribos, įrodanti gyventojų skaičių gardelėje. Informacijos šaltinis – oficialūs gyventojų ir būstų surašymo duomenys 2021 m., pateikiami interneto svetainės „Lietuvos statistika“ skiltyje „Atviri duomenys“. Gyventojų skaičius gardelėje 1000 m x 1000 m;

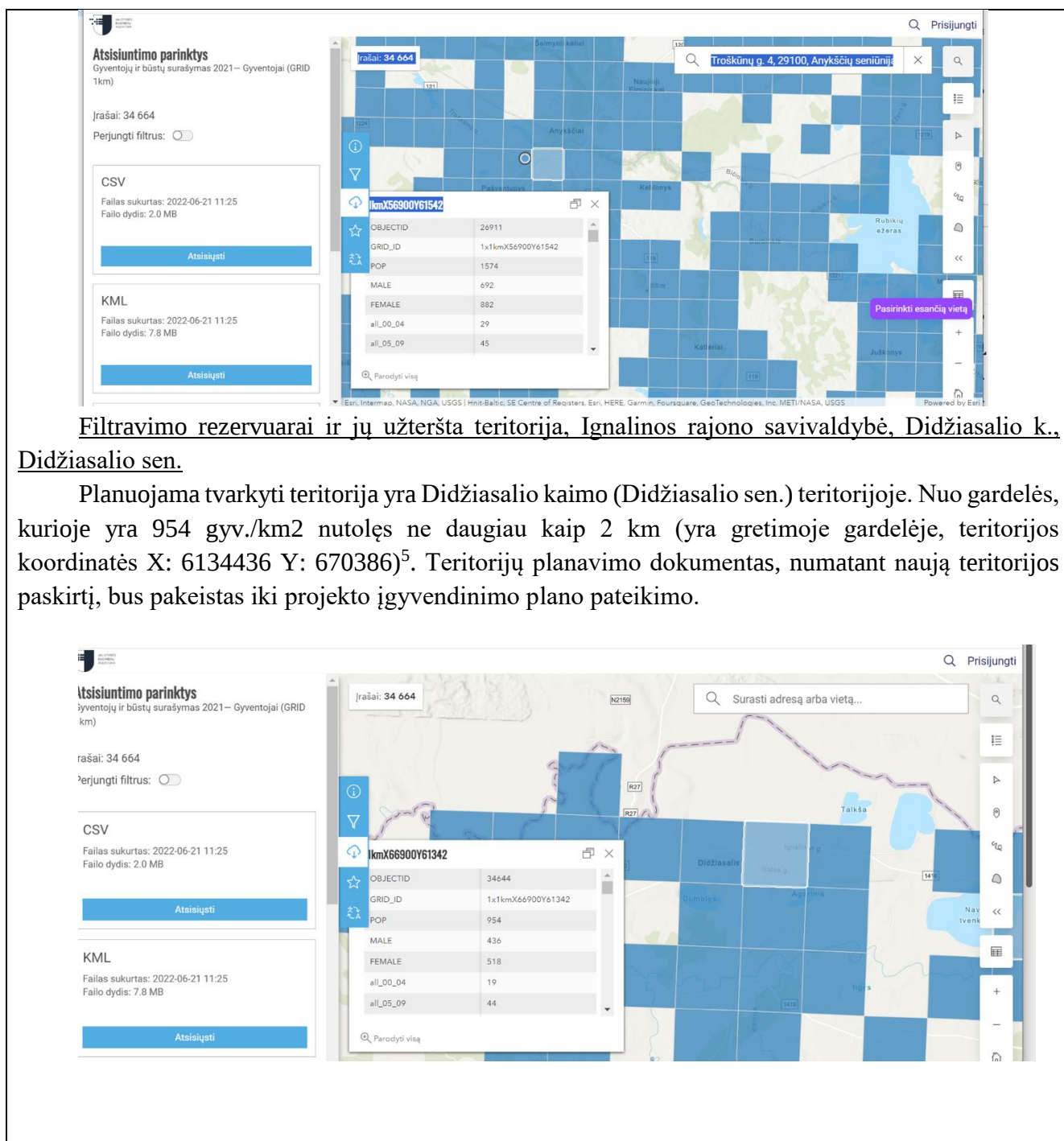
- rekultivuota žemė naudojama želdynų ir želdinių įrengimui, socialiniams būstams, ūkinei, kultūrinei, sporto ar bendruomeninei veiklai – pateikiama informacija apie teritorijų planavimo dokumentą, kuriame patvirtinta, kad rekultivuota žemė bus naudojama želdynams ir želdiniams sodinti, socialiniams būstams ir (ar) kitai socialinei, visuomeninei, ūkinei, ekonominei, kultūrinei, sporto ar bendruomeninei veiklai.

Išankstinių sąlygų įgyvendinimą įrodanti informacija:

Monomineralinio kvarcinio smėlio telkinys, Anykščiai

Planuojama tvarkyti teritorija yra urbanizuotoje – Anykščių miesto teritorijoje, adresu Troškūnų g. 6, Anykščiai, gardelėje, kurios, gyventojų skaičius – 358 gyv./km², gardelės koordinatės 1x1kmX56800Y61542. Gretimoje gardelėje – 1574 gyv./km². Teritorijų planavimo dokumente (Anykščių miesto teritorijos bendrajame plane, patvirtintame Anykščių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. balandžio 13 d. sprendimu Nr. T2-142 „Dėl Anykščių miesto teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“) jau yra numatyta teritorijos paskirtis. Planuojama tvarkyti teritorija (R5.10) yra mišrių teritorijų funkcinėje zonoje, kurioje galimos šios pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirtys ir naudojimo būdai: visuomeninės paskirties teritorijos, komercinės paskirties objektų teritorijos, rekreacinės teritorijos, bendro naudojimo teritorijos ir kita. Be to, tai galima ir rekreacijos, gydymo-rekreacijos, sporto-rekreacijos-pramogų centrų ir objektų teritorija. Kaip tokios paskirties, 2023 m. kovo 9 d. suformuotas žemės sklypas atliekant kadastrinius matavimus. Unikalus žemės sklypo numeris - 4400-6060-9030, kadastro numeris- 3403/0021:161.

⁴ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 metų Regionų plėtros programos patvirtinimo“



Filtravimo rezervuarai ir jų užteršta teritorija, Ignalinos rajono savivaldybė, Didžiasalio k., Didžiasalio sen.

Planuojama tvarkyti teritorija yra Didžiasalio kaimo (Didžiasalio sen.) teritorijoje. Nuo gardelės, kurioje yra 954 gyv./km² nutolęs ne daugiau kaip 2 km (yra gretimoje gardelėje, teritorijos koordinatės X: 6134436 Y: 670386)⁵. Teritorijų planavimo dokumentas, numatant naują teritorijos paskirtį, bus pakeistas iki projekto įgyvendinimo plano pateikimo.

⁵ https://open-data-ls-osp-sdg.hub.arcgis.com/datasets/80272a0f7a7e4905bc379f0ae921e5b7_1/explore?location=55.316531%2C26.647145%2C13.00

VIII SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONĖS STEBĖSENOS RODIKLIAI

Lentelė Nr. 2

Pažangos priemonės veiklų produkto rodikliai							
Veiklos pavadinimas	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siektinės rodiklio reikšmės		Siektinės rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Galutinė reikšmė (2029 m.)	
1	2	3	4	5	6	7	8
Praeityje kasybos darbais pažeistų teritorijų ir cheminėmis medžiagomis užterštų teritorijų tvarkymas	P.B.2038	Rekultivuotos žemės, kuriai suteikta parama, plotas / hektarai	4 932 254,81	4 185 719,29	0	15,986	Planuojamų projektų duomenys

Lentelė Nr. 3

Pažangos priemonės rezultato rodikliai							
Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Pradinė rodiklio reikšmė (metai)	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siektinės rodiklio reikšmės		Siektinės rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Galutinė reikšmė (2029 m.)	
1	2	3	4	5	6	7	8
R.B.2052	Rekultivuota žemė, naudojama žaliesiems plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai/ hektarai	0 (2021)	4 932 254,81	4 185 719,29	0	2,45	Planuojamų projektų duomenys

Utenos regiono plėtros tarybos
administracijos direktorius

Nerijus Čepauskas

(parašas)

(vardas ir pavardė)